

Ювілеї = Anniversary = Юбилей

Ukr Neurosurg J. 2019;25(3):63-64
doi: 10.25305/unj.171575

Шевага Володимир Миколайович: до 80-річчя від дня народження

Volodymyr Mykolayovych Shevaha: to the 80th anniversary

Шевага Владимир Николаевич: к 80-летию со дня рождения

4 травня 2019 року виповнилося 80 років від дня народження засновника кафедри невропатології та нейрохірургії факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, заслуженого діяча науки і техніки України, професора Володимира Миколайовича Шеваги.

Володимир Миколайович народився 4 травня 1939 р. у селянській родині в с. Герасимів Обертинського району Станіславської області (нині – Івано-Франківська обл.). У 1952 р., після закінчення сільської 7-річної школи, продовжив навчання в 8-му класі Обертинської середньої школи, після закінчення якої в 1955 р. вступив до Станіславського медичного інституту. В 1961 році отримав диплом з відзнакою і був прийнятий в аспірантуру при кафедрі нормальної анатомії, але в зв'язку з тим, що рідний брат був засуджений за участь в Українській повстанській армії, був виключений з аспірантури і направлений на роботу лікарем-неврологом в Обертинську районну

лікарню, де згодом призначений на посаду головного лікаря. В 1965 р. за конкурсом прийнятий на посаду лікаря-невропатолога 11-ї міської лікарні м. Львова, а в 1966 р. – лікаря-ординатора нейрохірургічного відділення Львівської обласної клінічної лікарні. У 1976 р. призначений завідувачем нейрохірургічного відділення Львівської обласної клінічної лікарні та головним позаштатним нейрохірургом Львівського обласного управління охорони здоров'я. За час роботи головним спеціалістом Львівського обласного управління охорони здоров'я зумів налагодити надання екстреної та невідкладної медичної допомоги з нейрохірургії населенню Львівської області та частково інших областей Західної України шляхом організації підготовки на робочих місцях при нейрохірургічному відділенні завідувачів травматологічних і хірургічних відділень районних лікарень. Також він організував Асоціацію нейрохірургів Львівської області, в роботі якої брали активну участь нейрохірурги сусідніх областей.

У 1985 р. на базі двох неврологічних та двох нейрохірургічних відділень лікарні швидкої медичної допомоги В.М. Шевага організував і очолив кафедру рефлексотерапії та нейрохірургії факультету вдосконалення лікарів Львівського державного медичного університету, яку пізніше було реорганізовано в кафедру невропатології та нейрохірургії. Працівники кафедри під керівництвом професора Шеваги опанували нові прогресивні методи діагностики патології центральної та периферичної нервової системи. Було впроваджено електроенцефалографічне та електронейроміографічне обстеження, ехоенцефалоскопію, селективну церебральну ангіографію, ендovasкулярне виключення мішкоподібних аневризм спіралями, котрі відділяються, виключення з кровотоку артеріо-венозних мальформацій композиціями, які клеються, кліпування церебральних артеріальних аневризм транскраніальним методом, системний і внутрішньоартеріальний тромболізис, механічну тромбектомію.

Володимир Миколайович організував біохімічну лабораторію, в якій проводяться дослідження вмісту ДНК і РНК, активності лужних та кислих дезоксирибонуклеаз та рибонуклеаз, сполук середньої молекулярної маси, показників перекисного окиснення білків і ліпідів, вмісту L-аргініну в сироватці венозної крові та нітритів у сечі.

Учні професора Шеваги створили комп'ютерні програми «Тестування когнітивних функцій людини» та «Шкала прогнозу виходу пацієнтів з тяжкою черепно-мозковою травмою». Дослідницькою групою кафедри на чолі з професором Шевагою впроваджено та запатентовано термін «інсультна хвороба» в 2014 р.

За час керівництва кафедрою до 2009 р. Володимир Миколайович створив єдину в Україні неврологічно-нейрохірургічну школу з реабілітаційним ухилом, вихованці якої очолили кафедри: неврології (проф. С.С. Пшик), реабілітації та нетрадиційної медицини (проф. Л.В. Андріюк), невропатології та нейрохірургії (проф. А.В. Паєнок), Міжнародну клініку відновного лікування в Трускавці та Реабілітаційний центр «Еліта» (Герой України, чл.-кор. НАМН України, проф. В.І. Козявкін – засновник і директор), а також працюють в інших країнах (США, Кіпр, Німеччина, Канада, Ізраїль, Туніс, Ліван, Бельгія тощо).

Під керівництвом професора Шеваги захищено 19 кандидатських дисертацій з нейрохірургії, неврології та фізичної реабілітації і дві докторських дисертації. Нині під його керівництвом виконують докторську та кандидатську дисертації.

Володимир Миколайович є автором та співавтором 578 праць, з них 5 підручників, 9 посібників, 4 довідників, 3 словники, 23 монографії, 19 патентів і 35 раціоналізаторських пропозицій, 14 інформаційних листів, 71 методичного видання та великої кількості медично-інформаційної літератури. Посібник «Невропатологія» (2010) внесено до переліку 10 актуальних видань видавництва «Медицина» в 2011 р., підручник «Нейрохірургія» (2016) нагороджено премією конкурсу «Краще видання року 2018», проведеного Академією вищої освіти України. Загалом працівники кафедри опублікували понад 2 тис. праць.

Професора Шевагу нагороджено срібною медаллю ВДНГ СРСР, Почесною грамотою Верховної Ради України, Почесною грамотою Міністерства освіти України. За досягнення в науковій роботі в 1996 р. йому присвоєно звання «Заслужений діяч науки і техніки України», а за плідну роботу з виховання студентів і підготовку лікарів – звання «заслужений професор Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького» (2007).

Велику увагу проф. Шевага приділяє впровадженню в практичну роботу нових методів нейрохірургічних втручань у Львові та Львівській області. Ним виконані перші у Львові оперативні втручання при геморагічних інсультах, переломах шийного відділу хребта (передні стабілізуювальні операції), патології міжхребцевих дисків, вродженій патології головного та спинного мозку, задні стабілізуювальні оперативні втручання при переломах грудного і поперекового відділів хребта, пухлинах основи черепа.

Завдяки спільній роботі кафедри невропатології та нейрохірургії з відділеннями нейрохірургії в міській клінічній лікарні швидкої медичної допомоги значно зріс обсяг хірургічних втручань при всіх видах нейрохірургічної патології, а також кількість виконаних операцій. У практику впроваджено мікрохірургічні втручання при пухлинах головного та спинного мозку, травмах периферичних нервів і спинного мозку, патології міжхребцевих дисків, віддалених наслідках травматичних пошкоджень спинного мозку та больових синдромах. У нейрохірургічних відділеннях широко використовують методи стабілізації хребта переднім і заднім доступом. Впроваджено двоетапну реабілітацію хворих із руховими порушеннями при травмах головного та спинного мозку, ураженнях судин головного мозку, що дало змогу значно скоротити перебування хворих у стаціонарі та звести до мінімуму післяопераційні ускладнення та ускладнення при травмі хребта.

Завдяки організаційним здібностям і наполегливості професора Шеваги у Львові було організовано центр хірургії судин головного та спинного мозку, що дало змогу надавати допомогу хворим із патологією судин головного мозку (інсультами) не лише жителям Львівської області, а і всього Західного регіону України. Варта уваги участь В.М. Шеваги в організації факультету реабілітації Львівського інституту фізичної культури, що дало змогу організувати повноцінну реабілітацію хворих із травмою головного та спинного мозку спочатку на базі нейрохірургічного відділення міської клінічної лікарні швидкої медичної допомоги м. Львова, а потім і в інших медичних закладах міста та області, а також в організації реабілітаційного відділення на базі Військово-медичного клінічного центру Західного регіону, яке є повноцінним відділенням для реабілітації воїнів-учасників антитерористичної операції.

З ініціативи професора В.М. Шеваги та за його активної підтримки багато лікарів-нейрохірургів м. Львова пройшли стажування в провідних клініках Англії, Франції, Австрії, Аргентини, Польщі, тому нейрохірургічна допомога хворим надається на європейському рівні, про що свідчать відгуки спеціалістів із США, Ізраїлю та Польщі.

Наукова і практична діяльність В.М. Шеваги є прикладом відданості науці та обраній ним спеціальності – нейрохірургії.

Свій ювілей Володимир Миколайович зустрічає сповненим творчих сил, з притаманними йому енергією, оптимізмом і гумором, в оточенні відданих друзів, колег, вдячних пацієнтів.

Нейрохірурги України та наукова громадськість вітають ювіляра і бажають йому міцного здоров'я, творчого довголіття та наснаги.